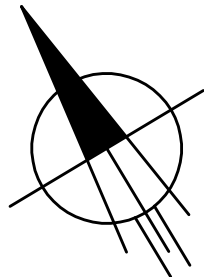

PROJEKT PRZEBIEGU I ROZPLANOWANIA ELEMENTÓW "SZLAKU RABINA" W CHĘCINACH

1:1000

OZNACZENIA:

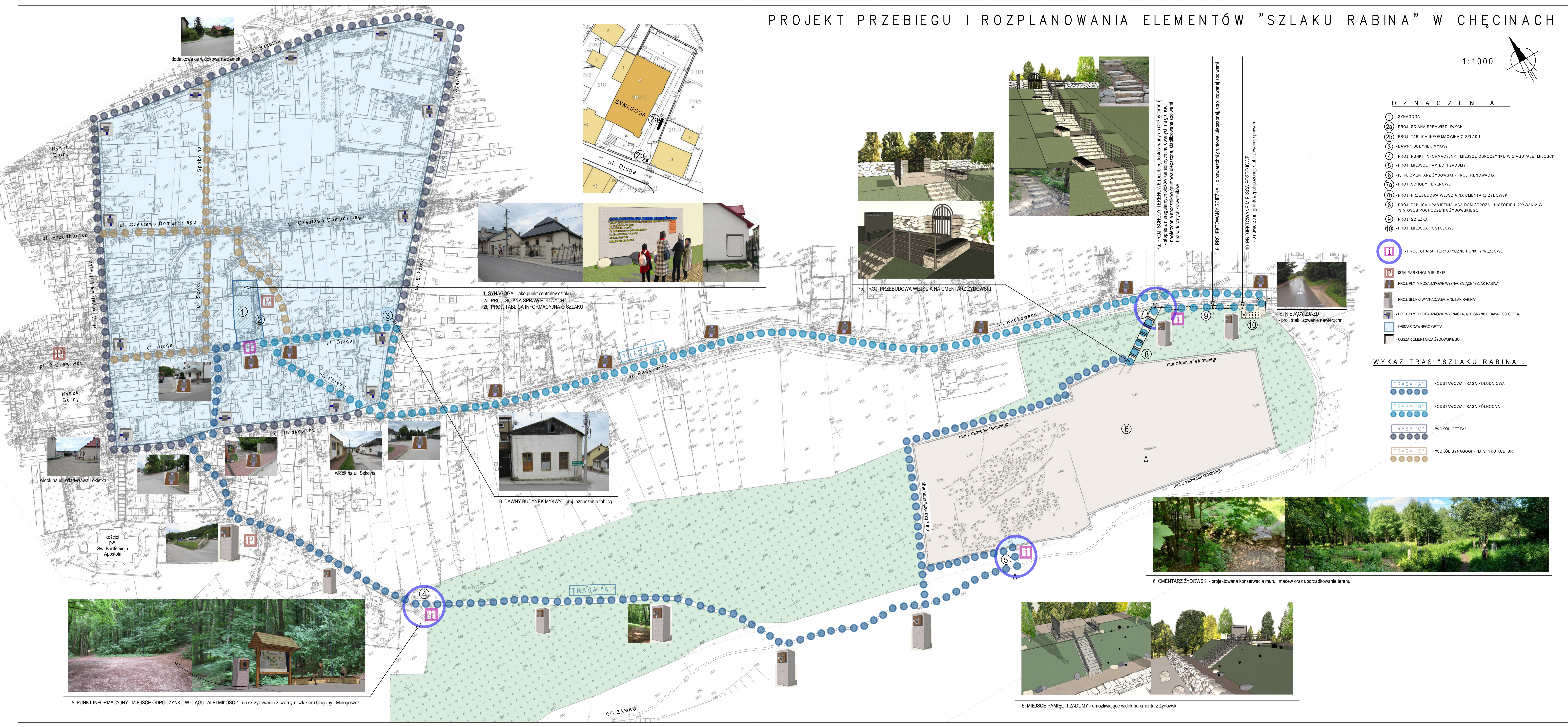
- 1 - SYNAGOGA
- 2a - PROJ. ŚCIANA SPRAWIEDLIWYCH
- 2b - PROJ. TABLICA INFORMACYJNA O SZLAKU
- 3 - DAWNY BUDYNEK MYKWY
- 4 - PROJ. PUNKT INFORMACYJNY I MIEJSCE ODPOCZYNKU W CIĄGU "ALEI MIŁOŚCI"
- 5 - PROJ. MIEJSCE PAMIĘCI I ŻADUMY
- 6 - ISTN. CMENTARZ ŻYDOWSKI - PROJ. RENOWACJA
- 7a - PROJ. SCHODY TERENOWE
- 7b - PROJ. PRZEBUDOWA WEJŚCIA NA CMENTARZ ŻYDOWSKI
- 8 - PROJ. TABLICA UPAMIĘTNIAJĄCA DOM STROŻA I HISTORIĘ UKRYWANIA W NIM OSÓB POCHODZENIA ŻYDOWSKIEGO
- 9 - PROJ. ŚCIEŻKA
- 10 - PROJ. MIEJSCA POSTOJOWE

- 1 - PROJ. CHARAKTERYSTYCZNE PUNKTY WĘZŁOWE

- P - ISTN. PARKINGI MIEJSKIE
- PROJ. PŁYTY POSADZKOWE WYZNACZAJĄCE "SZLAK RABINA"
- PROJ. SŁUPKI WYZNACZAJĄCE "SZLAK RABINA"
- PROJ. PŁYTY POSADZKOWE WYZNACZAJĄCE GRANICE DAWNEGO GETTA
- OBZAR DAWNEGO GETTA
- OBZAR CMENTARZA ŻYDOWSKIEGO

WYKAZ TRAS "SZLAKU RABINA":

- TRASA "A" - PODSTAWOWA TRASA POŁUDNIOWA
- TRASA "B" - PODSTAWOWA TRASA PÓŁNOCNA
- TRASA "C" - "WOKÓŁ GETTA"
- TRASA "D" - "WOKÓŁ SYNAGOGI - NA STYKU KULTUR"

1. SYNAGOGA - jako punkt centralny szlaku
2a. PROJ. ŚCIANA SPRAWIEDLIWYCH
2b. PROJ. TABLICA INFORMACYJNA O SZLAKU

3. DAWNY BUDYNEK MYKWY - proj. oznaczenie tablicą

7b. PROJ. PRZEBUDOWA WEJŚCIA NA CMENTARZ ŻYDOWSKI

ISTNIEJĄCY ZIAZD
proj. stabilizowanie nawierzchni

6. CMENTARZ ŻYDOWSKI - projektowana konserwacja muru i macew oraz uporządkowanie terenu

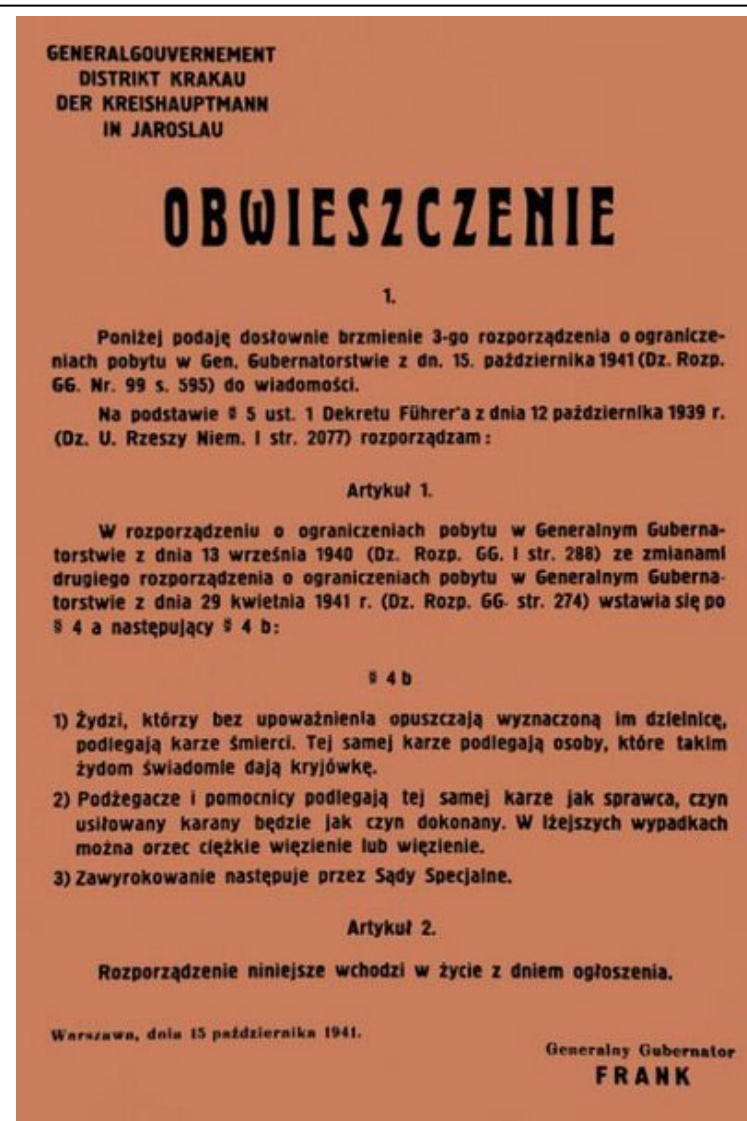
5. MIEJSCE PAMIĘCI I ŻADUMY - umożliwiający widok na cmentarz żydowski

5. PUNKT INFORMACYJNY I MIEJSCE ODPOCZYNKU W CIĄGU "ALEI MIŁOŚCI" - na skrzyżowaniu z czarnym szlakiem Chęciny - Małogoszcz

SZLAK HISTORYCZNY „ŚLADAMI DZIEDZICTWA HISTORYCZNEGO CHĘCIN - SZLAK RABINA – PAMIĘCI ŻYDÓW CHĘCIŃSKICH”

2 - ŚCIANA SPRAWIEDLIWYCH PRZY SYNAGODZE

Trzecie rozporządzenie o ograniczeniach pobytu w Generalnym Gubernatorstwie”, głosiło, że „Żydzi, którzy bez upoważnienia opuszczają wyznaczoną im dzielnicę, podlegają karze śmierci. Tej samej karze podlegają osoby, które takim żydom świadomie dają kryjówkę. Podżegacze i pomocnicy podlegają takiej samej karze jak sprawca, czyn usiłowany karany będzie jak czyn dokonany. W lżejszych wypadkach można orzec ciężkie więzienie...”

SZLAK HISTORYCZNY „ŚLADAMI DZIEDZICTWA HISTORYCZNEGO CHĘCIN - SZLAK RABINA – PAMIĘCI ŻYDÓW CHĘCIŃSKICH”

2 - ŚCIANA SPRAWIEDLIWYCH PRZY SYNAGODZE

Likwidacja getta w Chęcinach nastąpiła w dniu 12 września 1942 roku. Żydzi zostali zmuszeni do opuszczenia domów i udania się do oddalonego o 7 km dworca kolejowego w Wolicy. Po drodze zabito kilkanaście chorych i słabych osób niezdolnych do pokonania całej trasy. Ze stacji kolejowej w Wolicy Żydzi z chęcińskiego getta zostali wywiezieni do obozu zagłady Treblinka II, gdzie niedługo po przyjeździe zostali zamordowani. Wiadomo, że w czasie akcji likwidacyjnej nieliczni Żydzi podjęli próbę ucieczki i ukrywając się w lasach dzięki pomocy Polaków przetrwali do końca wojny. Znaną są też przypadki ukrywania się Żydów na terenie Chęcin - 15 osób w piwnicy Jagielskiego, 6 osób u Jana Budki, 4 - u Kozakiewicza, rodzina Gotliebów u Jaśkiewicza.

W specjalnie wybudowanym schronie na cmentarzu żydowskim Karol Kiciński, wraz z córką Janiną, ukrywali zbiegłą z getta warszawskiego Gutę Szynogłową z córką Lili. Doczekały one wyzwolenia Chęcin przez Armię Czerwoną w styczniu 1945. W 1983 roku, Kicińscy zostali odznaczeni tytułem Sprawiedliwych wśród Narodów Świata.

SZLAK HISTORYCZNY „ŚLADAMI DZIEDZICTWA HISTORYCZNEGO CHĘCIN - SZLAK RABINA – PAMIĘCI ŻYDÓW CHĘCIŃSKICH”

1 – GETTO

W maju 1941 r. pojawił się plan utworzenia w Chęcinach getta, jednak z uwagi na zagrożenie epidemią władze okupacyjne tymczasowo wstrzymały się z jego realizacją. Już po wybuchu wojny niemiecko-sowieckiej Kreishauptmann wydał nakaz wydzielenia getta dla chęcińskich Żydów. Znajdowało się na obszarze zamkniętym ulicami (według aktualnego nazewnictwa): Kielecką, Łokietka, pl. 2 Czerwca, Radkowską i Szkolną. Na relatywnie niewielkiej powierzchni ok. 7 ha, w 113 domach stłoczono początkowo ok. 3600 osób. Z czasem liczba zamkniętych powiększała się o nowych przesiedleńców. Umieszczano ich przede wszystkim w synagodze.

"Dzielnicę żydowską" ogrodzono drewnianym płotem wysokim na 3 m. W getcie funkcjonował urząd pocztowy oraz policja kierowana przez Henryka Gotliba. Żydzi osadzeni w getcie wykonywali różne prace przymusowe - przy budowie dróg, sprzątaniu czy w kamieniołomach. Istniała możliwość wyjścia z getta po opłaceniu 5 zł, również Polacy wchodzili na teren getta. Duże zagęszczenie ludności w połączeniu z głodem i nieodpowiednią infrastrukturą sanitarną doprowadziło jesienią 1941 r. do wybuchu kolejnej epidemii tyfusu, w wyniku której getto zostało zamknięte.

W kwietniu 1942 r. około pół tysiąca osób wysiedlono do obozu pracy HASAG w Skarżysku Kamiennej – większość z nich nie przeżyła.

Wiadomo, że przed wrześniem 1942 r. do chęcińskiego getta trafili żydowscy przesiedleńcy z Łopuszna, Korzecka, Piekoszowa i Zajączkowa. Liczba ludności zamkniętej w getcie sięgała wówczas ok. 4000.

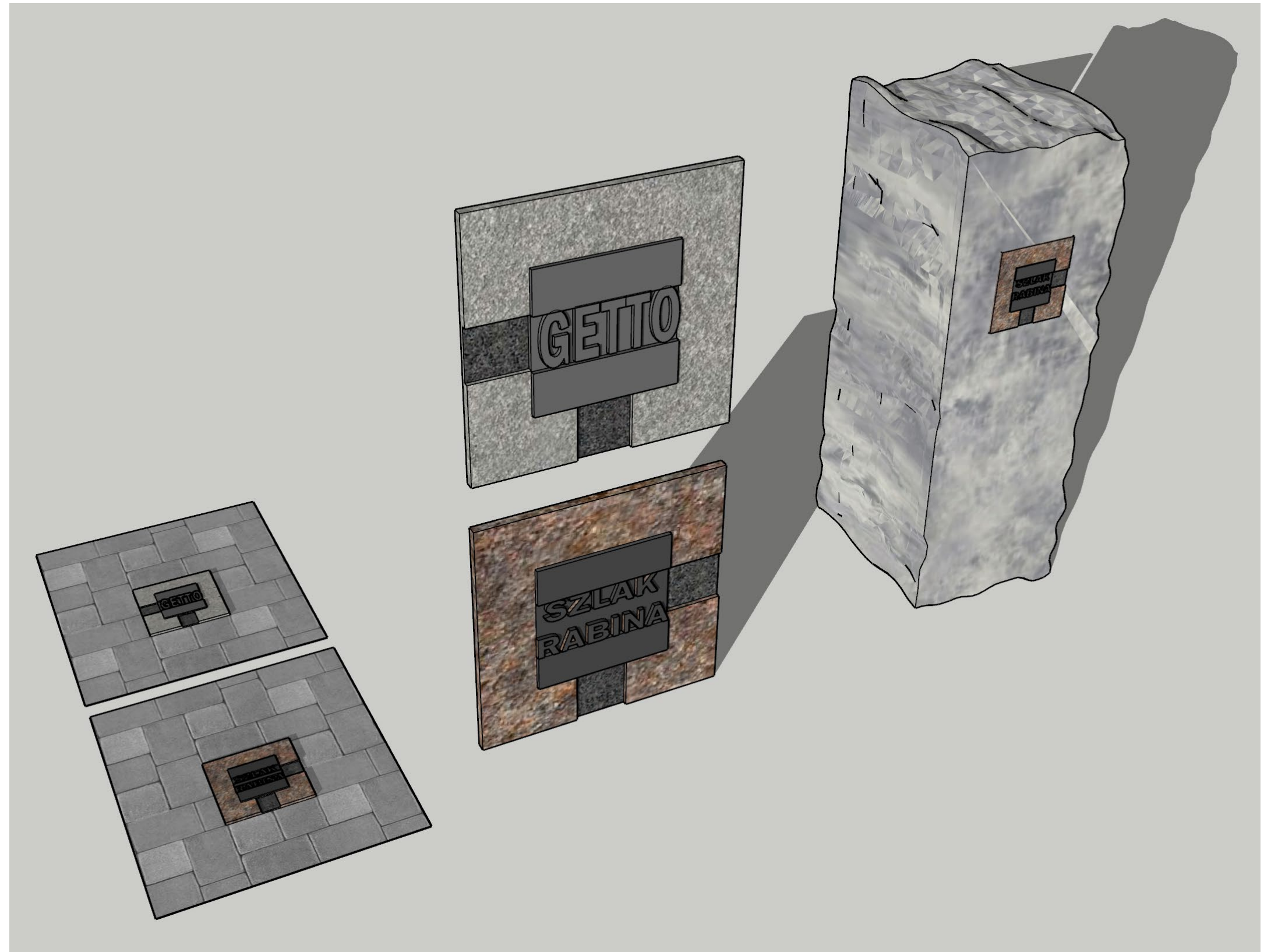

SZLAK HISTORYCZNY „ŚLADAMI DZIEDZICTWA HISTORYCZNEGO CHĘCIN - SZLAK RABINA – PAMIĘCI ŻYDÓW CHĘCIŃSKICH”

1 – GETTO

Obszar getta zamknięty ulicami (według aktualnego nazewnictwa): Kielecką, Łokietka, pl. 2 Czerwca, Radkowską i Szkolną, o niewielkiej powierzchni ok. 7 hektarów, zostanie oznakowany w nawierzchni jezdni i chodników wbudowanymi trwałymi plakietkami w charakterystycznych miejscach – skrzyżowania, wyloty ulic.

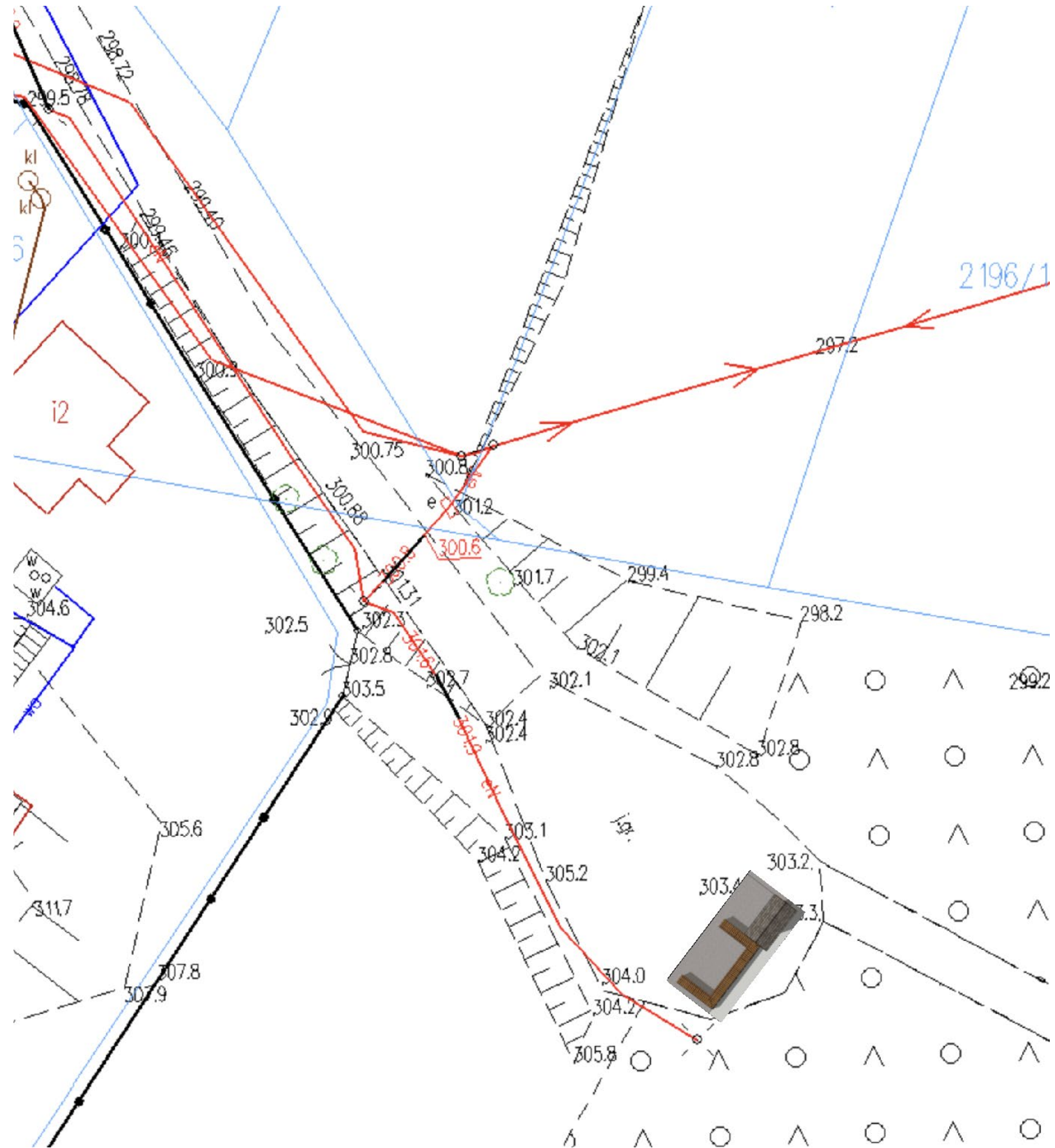
W podobny sposób będzie oznakowany Szlak rabina a w miejscach gdzie nie ma utwardzonej nawierzchni – na szlakach terenowych – pojawią się słupki z miejscowego kamienia z wmontowaną plakietką. Na plakietkach będzie pokazany kierunek dalszego marszu – na wprost, w lewo lub w prawo.

SZLAK HISTORYCZNY „ŚLADAMI DZIEDZICTWA HISTORYCZNEGO CHĘCIN - SZLAK RABINA – PAMIĘCI ŻYDÓW CHĘCIŃSKICH”

4 - PUNKT INFORMACYJNY NA SZLAKU

Na szlaku terenowym w stronę cmentarza żydowskiego w miejscu tzw. alei miłości, po przejściu około 700 metrów od miejsca początkowego – synagogi - usytuowano punkt wyposażony w tablicę informacyjną z ławeczką do chwilowego odpoczynku.

SZLAK HISTORYCZNY „ŚLADAMI DZIEDZICTWA HISTORYCZNEGO CHĘCIN - SZLAK RABINA – PAMIĘCI ŻYDÓW CHĘCIŃSKICH”

4 - PUNKT INFORMACYJNY NA SZLAKU

Na szlaku terenowym w stronę cmentarza żydowskiego w miejscu tzw. alei miłości, po przejściu około 700 metrów od miejsca początkowego – synagogi - usytuowano punkt wyposażony w tablicę informacyjną z ławeczką do chwilowego odpoczynku.

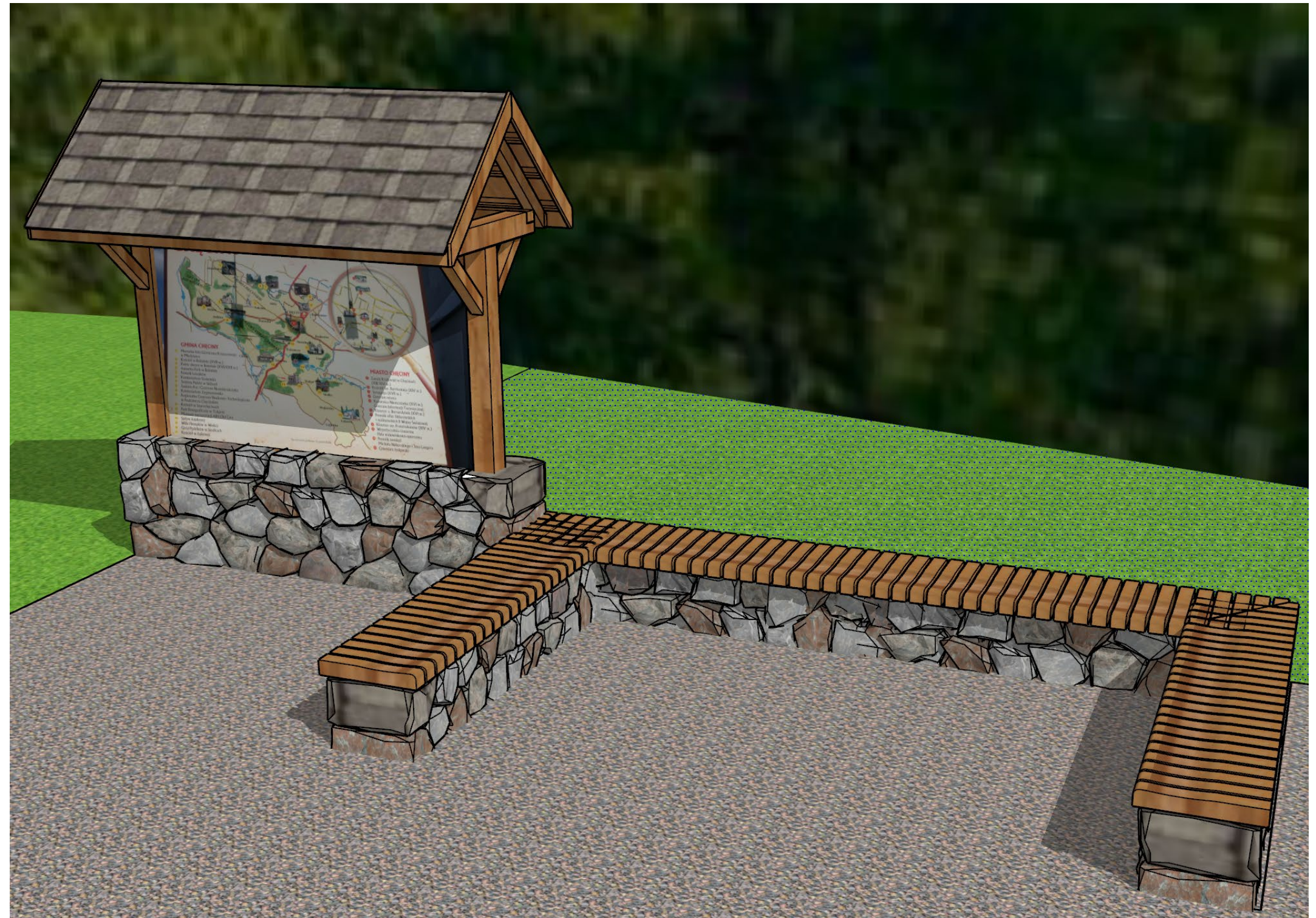

SZLAK HISTORYCZNY „ŚLADAMI DZIEDZICTWA HISTORYCZNEGO CHĘCIN - SZLAK RABINA – PAMIĘCI ŻYDÓW CHĘCIŃSKICH”

4 - PUNKT INFORMACYJNY NA SZLAKU

Konstrukcja zarówno tablicy jak i siedziska ławeczki drewniana na postumencie z kamienia lokalnego.

Na tablicy, pod daszkiem drewnianym krytym gontem, informacja o szlaku, o historii i o zasadach poruszania się po szlaku oraz przepisach obowiązujących przy odwiedzaniu cmentarza żydowskiego.

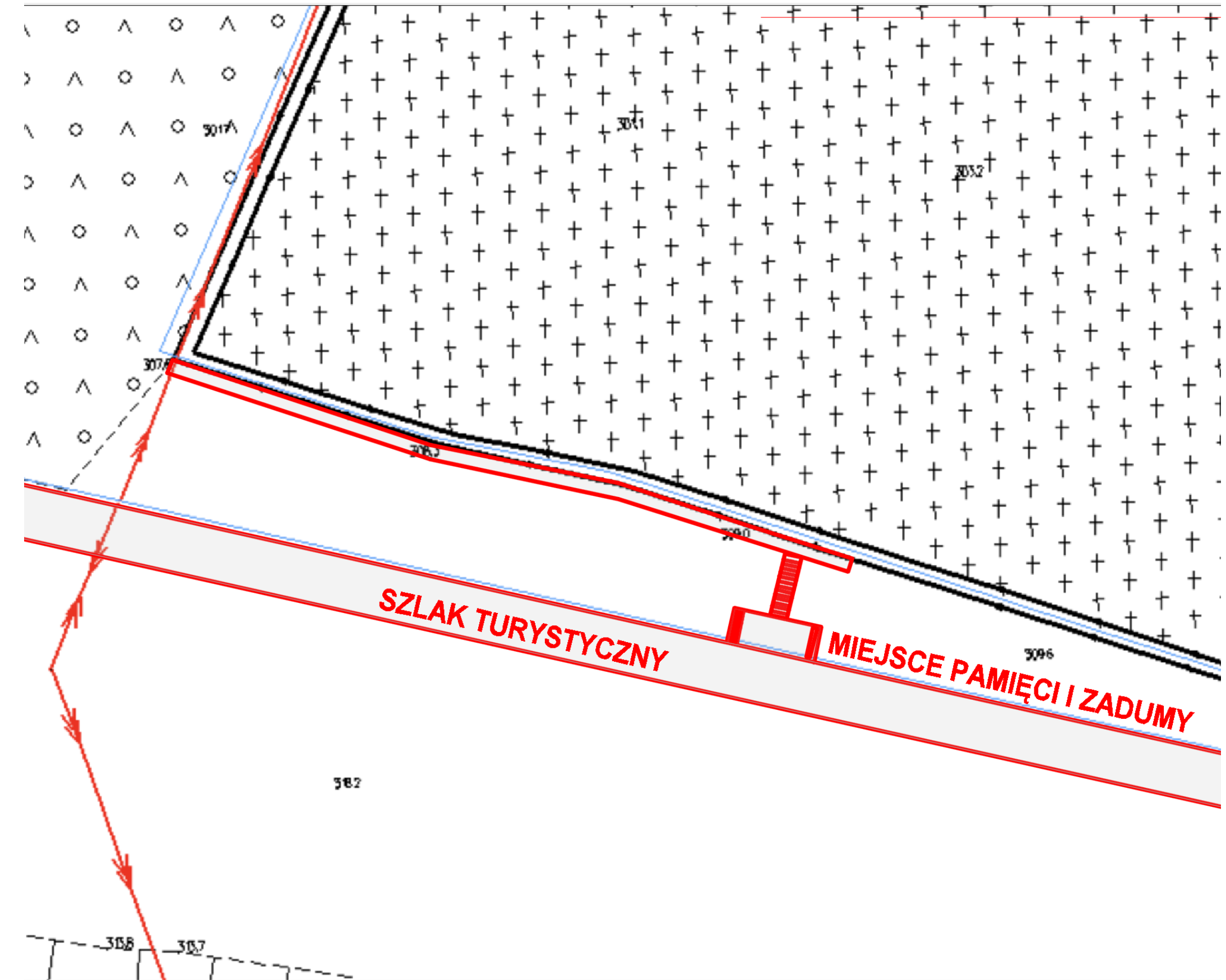

SZLAK HISTORYCZNY „ŚLADAMI DZIEDZICTWA HISTORYCZNEGO CHĘCIN - SZLAK RABINA – PAMIĘCI ŻYDÓW CHĘCIŃSKICH”

5 - MIEJSCE PAMIĘCI I ZADUMY

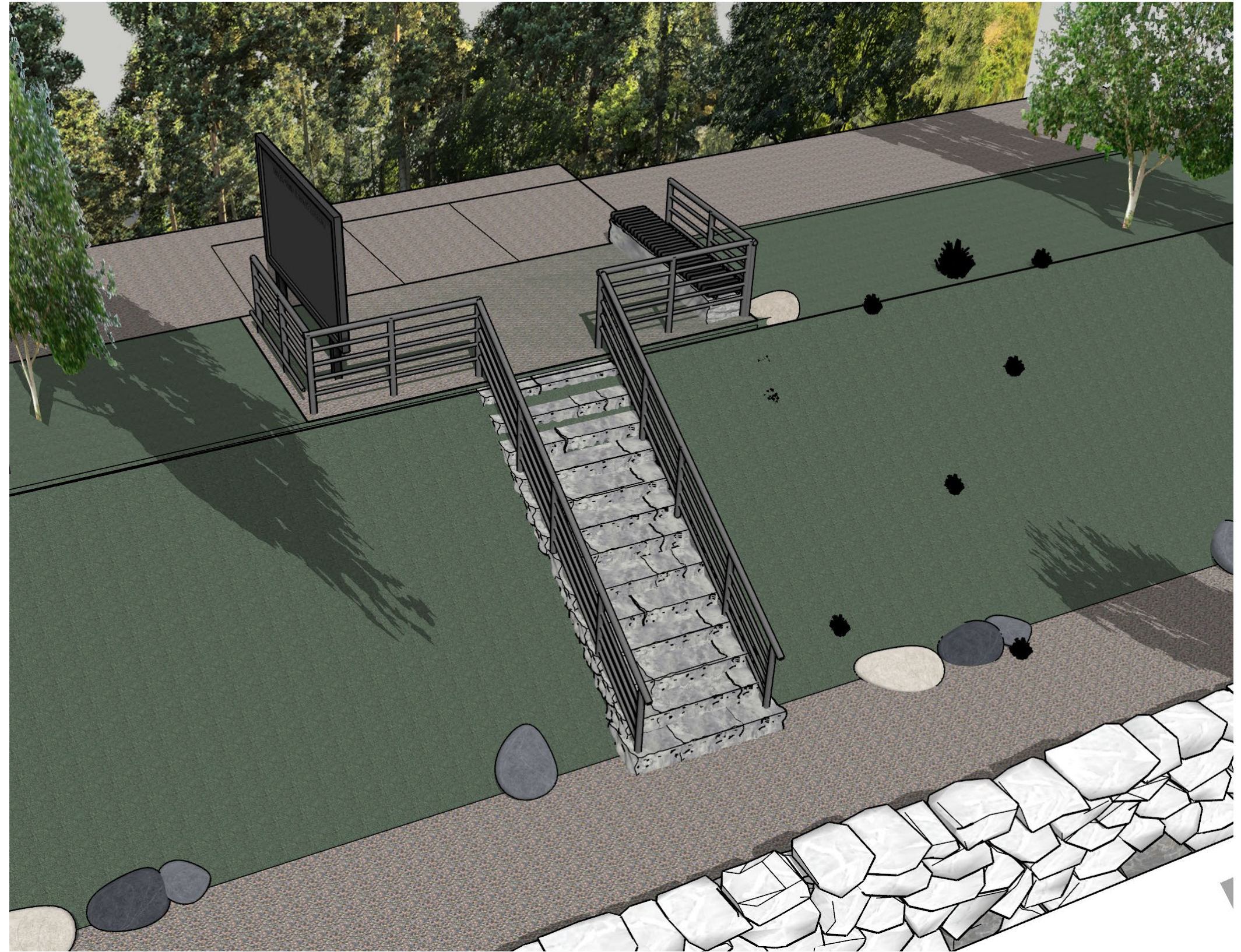
Po przejściu kolejnych kilkuset metrów szlak dochodzi do miejsca, które przez lata, poprzez częściowo rozebrany mur cmentarny, służyło do wejścia w sposób niekontrolowany na teren cmentarza. Sposób ten w jakimś stopniu profanował to miejsce.

Po konsultacjach z przedstawicielem komisji rabinicznej ds. cmentarzy żydowskich postanowiono odbudować mur a potencjalny ruch odwiedzających skierować po zewnętrznej stronie muru do dawnego głównego wejścia od strony ulicy Radkowskiej.

5 - MIEJSCE PAMIĘCI I ZADUMY

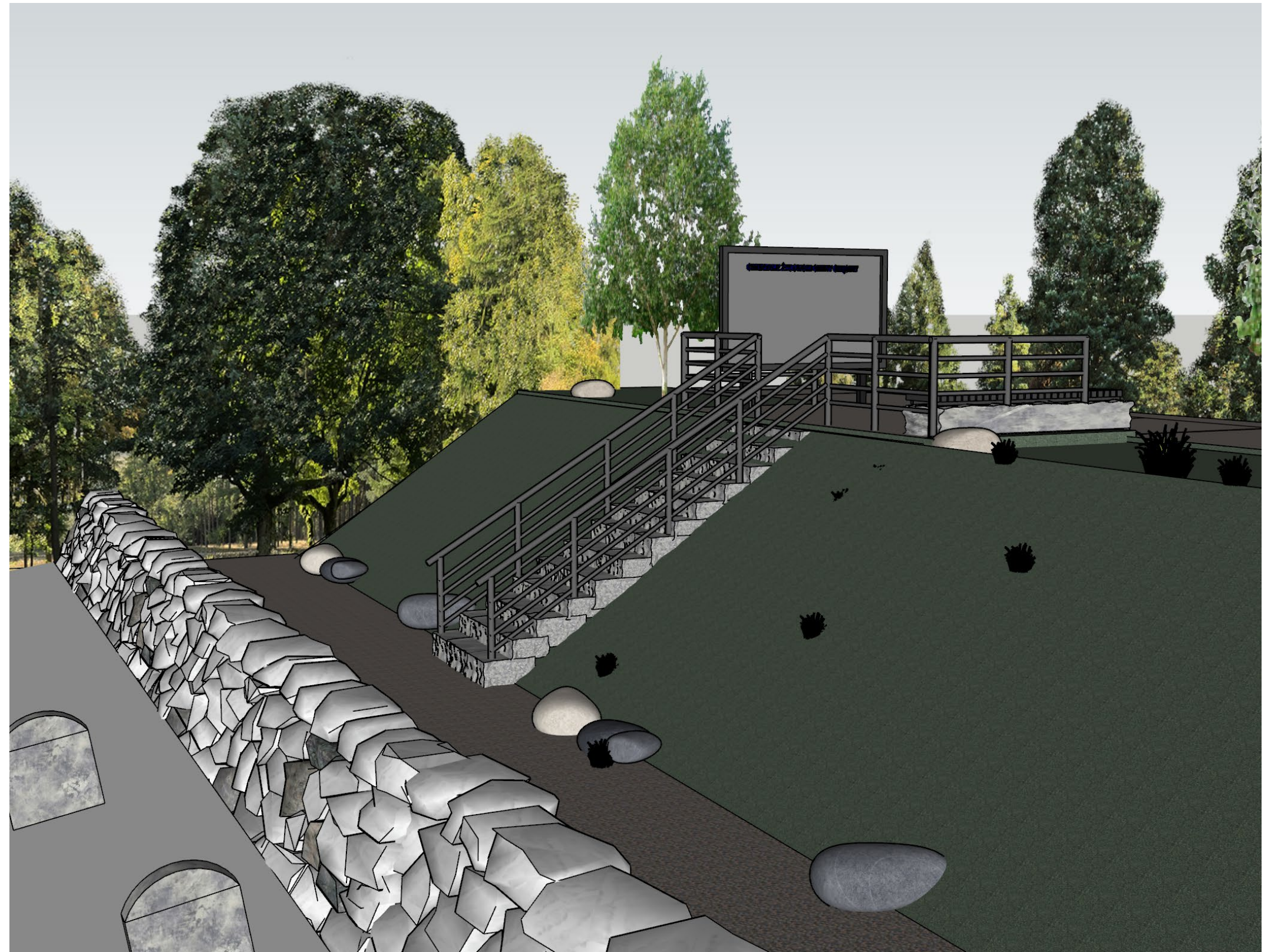
Miejsce pamięci i zadumy przylega do szlaku turystycznego, wydzielone jest barierkami ze względu na dość strome zbocze. Żeby dojść do nowopowstałej alejki przylegającej do ogrodzenia cmentarza zaprojektowano bezpieczne schody z kamienia lokalnego z balustradą.

SZLAK HISTORYCZNY „ŚLADAMI DZIEDZICTWA HISTORYCZNEGO CHĘCIN - SZLAK RABINA – PAMIĘCI ŻYDÓW CHĘCIŃSKICH”

5 - MIEJSCE PAMIĘCI I ZADUMY

Miejsce pamięci i zadumy wyposażone jest w tablicę zawierającą informacje historyczne na temat społeczności żydowskiej Chęcin, dzieje cmentarza, opis Szlaku Rabina, zasady poruszania się po szlaku oraz przepisy obowiązujące przy odwiedzaniu cmentarza żydowskiego.

Bezpośrednie sąsiedztwo cmentarza skłania przywołuje pamięć świata, którego już nie ma i skłania do zadumy i refleksji.

SZLAK HISTORYCZNY „ŚLADAMI DZIEDZICTWA HISTORYCZNEGO CHĘCIN - SZLAK RABINA – PAMIĘCI ŻYDÓW CHĘCIŃSKICH”

6 - CMENTARZ ŻYDOWSKI

Macewy jakie pozostały na cmentarzu będą w ramach projektu Szlak rabina zinwentaryzowane fotograficznie i skatalogowane (wykorzystując dotychczasowe zasoby i opracowania).

Podjęta będzie próba rozczytania hebrajskich napisów i częściowa identyfikacja osób pochowanych na cmentarzu.

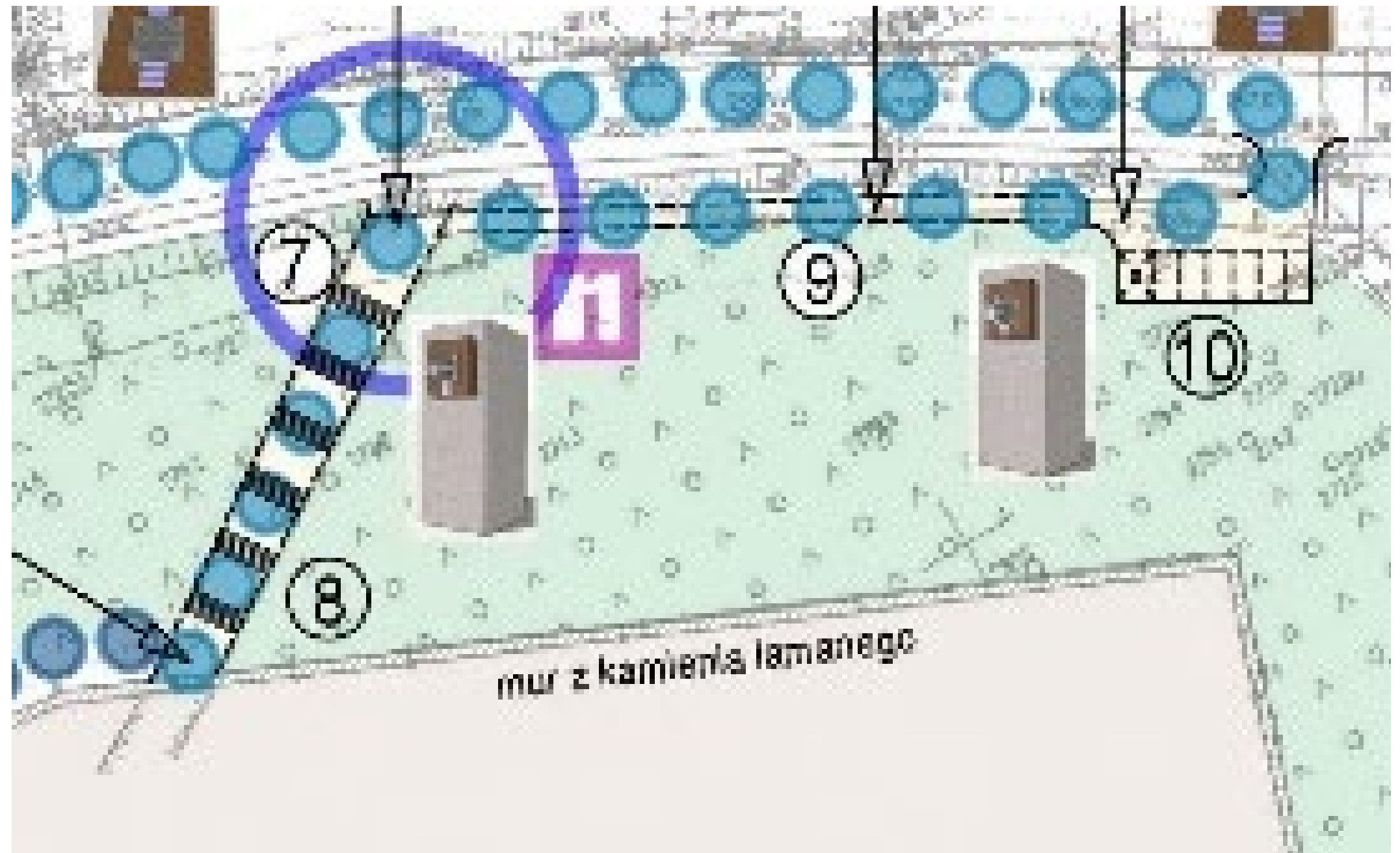
Sporządzony będzie program konserwatorski prowadzenia w przyszłości prac restauracyjnych i zabezpieczeniowych.

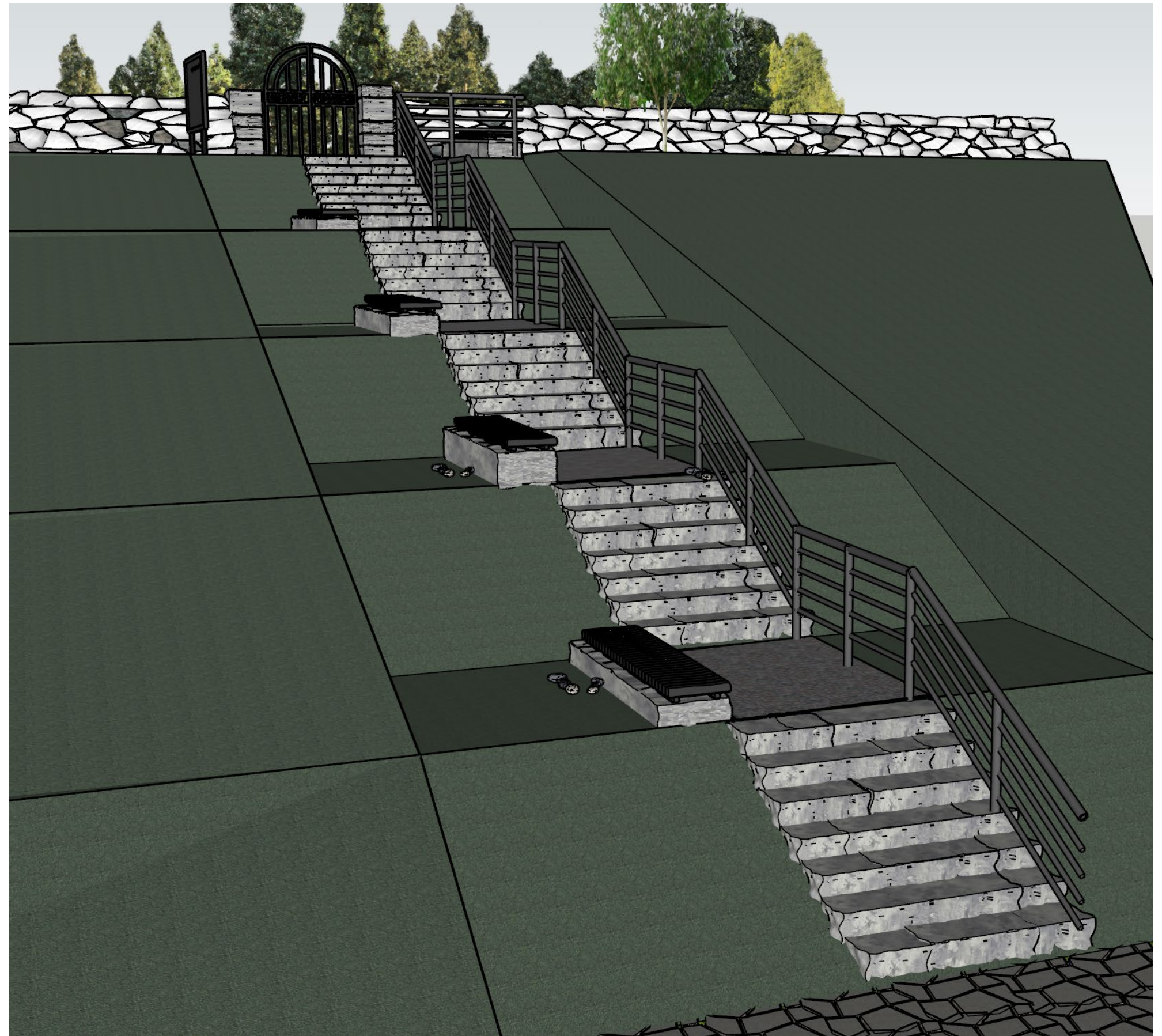
SZLAK HISTORYCZNY „ŚLADAMI DZIEDZICTWA HISTORYCZNEGO CHĘCIN - SZLAK RABINA – PAMIĘCI ŻYDÓW CHĘCIŃSKICH”

7, 8 - SCHODY TERENOWE, WEJŚCIE

Główne ceremonialne wejście na cmentarz usytuowane było od strony ulicy Radkowskiej na dość stromym zboczu. Ostatni odcinek drogi przebiegał w niewielkim wąwozie i kończył się nieistniejącą bramą. Obecnie teren ten przez ostatnie osiemdziesiąt lat zalesił się samoistnie. Samo dojście do bramy wymagać będzie prac wycinkowych. Na terenie cmentarza, za murem ewentualne wycinki muszą być prowadzone w sposób kontrolowany a wycięte drzewa i gałęzie muszą pozostać na terenie cmentarza aż do naturalnej utylizacji.

Ze względu na dużą różnicę terenu oraz konieczność zapewnienia dostępu zwłaszcza ludziom starszym i o ograniczonej swobodzie poruszania się, w istniejącym niewielkim wąwozie zaprojektowano schody terenowe z kamienia lokalnego ze spocznikami wyposażonymi w ławki terenowe i z balustradą metalową po jednej stronie.

SZLAK HISTORYCZNY „ŚLADAMI DZIEDZICTWA HISTORYCZNEGO CHĘCIN - SZLAK RABINA – PAMIĘCI ŻYDÓW CHĘCIŃSKICH”

7, 8 - SCHODY TERENOWE, WEJŚCIE

W miejscu dawnej nieistniejącej bramy zaprojektowano nową, nawiązującą w formie do motywów żydowskich, osadzoną w słupkach z kamienia lokalnego. Mur cmentarny z kamienia łamanego układanego luźno będzie uzupełniony, szczególnie w miejscach przebiegu szlaku.

Przy bramie zaprojektowano niewielki placik będący jednocześnie punktem informacyjnym i miejscem do chwilowego odpoczynku.

W chwili obecnej, mniej więcej na wysokości wejścia do niewielkiego wąwozu znajduje się jeden zjazd z ulicy Radkowskiej o parametrach odpowiadających współczesnym przepisom. Tuż za tym zjazdem zaprojektowano miejsca postojowe dla samochodów osobowych o wymiarach 2,50 x 5,00 m w liczbie 6 i jedno miejsce dla osób niepełnosprawnych o wym. 3,60 x 5,00. Parking dostosowano również dla autobusu z możliwością wyjazdu poprzez cofanie w istniejącą drogę leśną.

Z parkingu zaprojektowano ścieżkę wzdłuż ulicy Radkowskiej ale na poziomie około 2 m powyżej, prowadzącą do schodów terenowych a następnie do głównego wejścia na cmentarz.

Przy miejscach postojowych zaprojektowano również tablicę informacyjną.

